

Příklad 4.75 Zpráva pro žáka, část o interpretaci výsledků k porovnání řešení úloh s ostatními žáky

Obecně mohou nastat čtyři hlavní případy:

- Vyřešil(a) jsi otázku, kterou vyřešila velká část žáků.

„Správně“ ve sloupci pro tvou odpověď, celková úspěšnost v posledním sloupci větší než 80 %) – patrně lehčí otázka, neměl(a) jsi s ní problémy ty ani většina ostatních žáků, očekávaný výsledek.

- Nevyřešil(a) jsi otázku, kterou vyřešilo jen málo žáků.

„Nesprávně“ ve sloupci pro tvou odpověď, celková úspěšnost v posledním sloupci menší než 40 %) – těžší otázka, v níž jsi, podobně jako většina ostatních žáků, neuspěl(a), ne úplně lichotivý výsledek, ale vzhledem k obtížnosti otázky nijak tragický.

- Vyřešil(a) jsi otázku, kterou vyřešilo jen málo žáků.

„Správně“ ve sloupci pro tvou odpověď, celková úspěšnost v posledním sloupci menší než 40 %) – gratulujeme – vyřešil(a) jsi otázku, která jinak dělala většině žáků problémy, tj. to, co otázka testovala, umíš lépe než většina ostatních žáků.

- Nevyřešil(a) jsi otázku, kterou většina žáků vyřešila.

„Nesprávně“ ve sloupci pro tvou odpověď, celková úspěšnost v posledním sloupci větší než 80 %) – takový výsledek v otázce stojí za zamyšlení – nevyřešil(a) jsi otázku, kterou jinak většina žáků vyřešila správně, měl(a) bys zkusit najít důvod, proč se ti otázka nepovedla.

Zdroj: NIQUES 2013, test z matematiky pro 9. ročník.

4.9 Stanovení přidané hodnoty – metody a jejich úskalí

Rodiče, žáci i zřizovatelé škol by rádi školy mezi sebou porovnávali. Hledají nějaký údaj, na základě kterého by mohli jednoduše usoudit, že jedna škola je lepší než jiná. Takové srovnání je obtížné, protože všichni nemají na školu stejné nároky. Někteří si přejí, aby žáky vybavila solidními vědomostmi, jiní si cení rozvoje samostatného myšlení, jiní ocení zejména výchovu k občanské angažovanosti, další jsou vděční za nabídku sportovních aktivit. Ke korektnímu a komplexnímu porovnávání škol bychom tedy potřebovali celou řadu kritérií, která by obsáhla všechny rozmanité aspekty práce školy.

Do obtíží se ovšem dostáváme i tehdy, když chceme školy porovnávat podle jednoho kritéria, například podle výsledků žáků v nějakých srovnávacích testech, u nichž se shodneme, že ověřují nějaké důležité vědomosti a dovednosti hodné porovnávání. Pokud nás zajímá, co žáky škola naučila, tedy chceme-li z výsledků usuzovat na kvalitu práce školy a učitelů, nevystačíme s prostým srovnáním výsledků žáků. Výsledky žáků totiž odrážejí kromě práce školy také vědomosti a dovednosti žáků na počátku studia, jejich vrozené dispozice, podporu rodiny, mimoškolní vzdělávání. Bylo by například velice nespravedlivé jednoduše usuzovat z výborných výsledků u maturity na výbornou práci školy a naopak. Na některé školy nastupují žáci s výborným vysvědčením, z motivovaných a vzdělaných rodin, kteří ve volném čase chodí s rodiči za kulturou a navštěvují rozmanité vzdělávací aktivity. Na jiné školy nastupují žáci, kteří si již ze základní školy odnášejí trojky a čtyřky a pocházejí z rodin, které jim nemohou pomoci se studiem ani s hodnotnou mimoškolní činností. Rozdíly ve výsledcích žáků těchto škol jsou daleko více než rozdíly v práci školy způsobeny rozdílným složením žáků.